

Wouter van Teeffelen
wte@fruitadvies.nl

Nederlandse telers bezoeken Xenia-beplantingen in Polen

Info

Excursie

In de zomer van 2008 bezocht een groep Nederlandse fruitteelers Polen met als speciaal doel de teelt van het perenras Xenia te gaan bekijken. In dit artikel een weergaven van de belangrijkste bevindingen.

Het nieuwe perenras Xenia staat sterk in de belangstelling bij perentelers in Nederland en ver daarbuiten. In Nederland ontbreken echter praktijkpercelen met oudere bomen Xenia. Reden voor Pieter van Rijn van de Nederlandse boomkwekerij Van Rijn - De Bruyn en Peter van Arkel van Fruit Advies Zuid-Limburg in augustus 2008 een excursie naar Polen te organiseren voor belangstellende telers uit Nederland. Tijdens deze excursie werden de oudste beplantingen van Xenia in Polen bezocht.

Belangstelling voor Xenia

Xenia is in 1962 door een instituut in Moldavië gekweekt uit een kruising van Triomphe de Vienne met Krier. Het ras is ook bekend onder de namen Novembra of Noiabriskaia. Xenia heeft lange tijd niet of nauwelijks in de belangstelling gestaan, maar de laatste jaren komt het ras in verschillende Europese rassenonderzoeken positief naar voren.

In Polen zijn negen jaar geleden de eerste praktijkpercelen van Xenia aangeplant. In totaal is ongeveer 12 hectare ingeplant met Xenia. Boomkwekerij Van Rijn – De Bruyn, die middels een joint venture al langer in Polen actief is, heeft het ras in Polen geïntroduceerd om er meer ervaring mee op te kunnen doen. Behalve in Polen zijn in het plantseizoen 2006/2007 14.000 bomen op een biologische fruitbedrijf in Engeland geplant.

Van Rijn – De Bruyn heeft het Europees kwekersrecht voor dit ras aangevraagd. Voor de introductie van het ras in Nederland werkt Van Rijn – De Bruyn samen met Inova Fruit dat het ras in 2007 en 2008 op haar perenpilotpercelen voor verdere beoordeling geplant heeft.

Ervaringen in Polen

Voor Polen lijkt Xenia een interessanter ras te zijn dan Conference. De ervaringen met de mondjesmaat aangeplante Conference zijn niet op alle bedrijven positief. De gewenste vruchtmaat van 60 tot 65 mm blijkt op de veelal droogtegevoelige gronden in Polen lastig te halen. Bovendien bleek ook tijdens de excursie dat Conference tijdens de warme Poolse zomers erg gevoelig is voor hittebeschadiging in de vorm van bladverbranding. Voor de deelnemers aan de excursie werd opnieuw duidelijk dat Conference veel meer geschikt is voor teeltgebieden met een zeeklimaat.

Xenia

Fotos: WTE-Fruitadvies

Xenia is in tegenstelling tot Conference een grootvruchtig ras, waardoor problemen met een te kleine vruchtmaat niet snel zullen voorkomen. Nadeel is wel dat bij een te lage dracht de vruchtmaat extreem grof kan worden. Vruchten met een diameter van meer dan 100 mm zijn dan geen uitzondering.

Inzet gibberellinen

Xenia blijkt erg productief te zijn. De productiecapaciteit ligt zeker zo hoog als die van Conference en komt waarschijnlijk zelfs meer overeen met de productie van de hoogproductieve Beurré Alexander Lucas. De meeste percelen Xenia hingen tijdens de excursie niet helemaal vol. Dit komt doordat na de nachtvorstschade in 2007 met zeer hoge doseringen GA is gespoten wat een zwakke bloei in 2008 tot gevolg had. Wel hingen er bij de oudere aanplanten veelal nog voldoende vruchten van een grove maat om de oogst op circa 50 ton per hectare in te schatten. Bij een volle dracht en goede verzorging moet bij volwassen aanplanten een productie van 70 ton per hectare mogelijk zijn. Een productieniveau dat in Polen in eerdere jaren ook wel gehaald is.

Wel lijkt het nodig in de beginjaren en bij weinig bloemknoppen de vruchtzetting te stimuleren met lage doseringen gibberellinen. Dat is op zich niet zo vreemd met Triomphe de Vienne als één van de kruisingsouders. Dit ras heeft immers ook vaak GA-besputtingen nodig heeft om voldoende te zetten. Tijdens de excursie was op één van de jongere percelen een proef te zien waarbij per rij een andere GA-dosering was gespoten. De rij zonder GA-behandeling had duidelijk te weinig vruchten en daardoor de laagste productie. Anderzijds moet, zoals ook is gebleken na de zware nachtvorstschade in 2007, opgepast worden met te hoge doseringen GA. Hoge GA-doseringen kunnen veel dunwerk tot gevolg hebben en een tegenvallende bloemknopaanleg voor het volgende jaar. Of Xenia op Kwee C, in plaats van de in Polen gebruikte sterkere Kwee A, of als oude, rustig groeiende aanplant een GA-besputting nodig blijft houden is nog een punt van verder onderzoek.

Voldoende vitaliteit houden

De bloei van Xenia valt enkele dagen vroeger dan die van Conference. Zonder berekening geeft dit een groter gevaar voor nachtvorstschade. Wat betreft groei- en bloeiwijze wijkt Xenia duidelijk af van rassen als Conference en Doyenné du Comice. Het ras bloeit in jaren met een rijke bloei gemakkelijk op het eenjarige hout. Bij een goede zetting

draagt het eenjarige hout ook, maar de vruchtmaat hierop is kleiner.

Xenia is allesbehalve een stugge groeier en vormt eerder wat slappere takken die gemakkelijk doorzakken. Zeker in een spillenaanplant moet met het plaatsen van een juk en kliksnoei op het zijhout voorkomen worden dat bij een rijke dracht de gesteltakken te ver doorzakken en de vitaliteit verliezen. Met voldoende aandacht voor het in groei houden van de frametakken lijkt het ras geschikt voor de meest gebruikelijke teeltsystemen als spillen en V-haag. Het ras kan vermoedelijk ook als snoerboom opgekweekt worden, met daarbij dezelfde voor- en nadelen als bij Conference.

Wat betreft onderstam adviseert Van Rijn voor Polen met zijn strengere winters Kwee A. Deze onderstam is minder gevoelig voor vorstschade dan Kwee C of Kwee Adams. Voor Nederland en België is Kwee C nadrukkelijker in beeld, waarbij er wel voor gewaakt moet worden dat de bomen niet te vruchtbaar worden en te rustig gaan groeien.

Goed uitstalleven

Met een pluktijdstip van twee weken na Conference is Xenia ook aantrekkelijk voor Nederlandse telers die het liefst een ras hebben dat na de oogst van Conference en Elstar wordt geplukt. Een sterk punt van Xenia is het zeer goede uitstalleven. Bij veel perenrassen geeft het relatief korte uitstalleven later in het afzetseizoen nogal eens een te slechte eetkwaliteit voor consument. Voor Oost-Europese telers die vaak niet beschikken over hoogwaardige ULO-bewaring is een perenras dat in mechanische koeling langer goed blijft een groot voordeel. Ook voor Nederlandse en Belgische telers is met het opkomen van nieuwe Oost-Europese markten met een langere transporttijd en veelal lange ongekoelde ketens tot consument een ras met een lange uitstaltijd een groot voordeel. Voor de Duitse markt lijkt Xenia eveneens erg interessant. Een Duitse consument is gewend aan een 'knäckerige' peer als Beurré Alexander Lucas en eet liever geen zachte, bijna druipende peer als Conference en Doyenné.

Xenia lijkt weinig schurftgevoelig en is daarmee ook interessant voor biologische teelt. Wel moet in de gewasbescherming rekening gehouden worden met een wat grotere gevoeligheid voor spint en roestmijt, met name door de behaarde onderkant van het blad. Voor bladverbranding door hitte lijkt het ras minder gevoelig dan Conference. Daartegenover staat dat Xenia net als bijvoorbeeld Doyenné du Comice hagelschade veel meer toont dan Conference.

Boomgaard met Xenia in Polen

Plantmateriaal

Voor Nederland zijn dit plantseizoenen 35.000 Xenia-bomen op Kwee C en met tussenstam leverbaar. De bomen worden geplant bij 5 telers in Nederland en België. Voor Polen zijn er bomen op Kwee A beschikbaar. Voor het seizoen 2009-2010 zijn ongeveer 70.000 bomen in opkweek. Er zijn ver gevorderde gesprekken tussen boomkwekerij van Rijn de Bruyn en Inova Fruit over de afzet van Xenia in Nederland. Een aantal Nederlandse deelnemers aan de studiereis hadden al plantplannen voor Xenia en soms ook al bomen besteld. Het enthousiasme over Xenia is er tijdens de excursie zeker niet minder op geworden.